

Het bizondere van de natuur, het individueele, komt in de Renaissance tot een zeer positieve uitdrukking en verdringt de ideo-plastiek van de Middeleeuwen. Niet tevreden met de physio-plastiek der Grieken, gaan de renaissancisten nog verder naar de willekeurige overdrijving der physische vormen om zoodoende de meerdere expressie te geven aan de karakteristiek van het individueele.

Het streven naar verinnerlijking, naar verstrakking der vormen, naar elementaire verhoudingen, is daarom in de Renaissance niet voorhanden. Integendeel treedt de liefde voor de physische verhoudingen daarvoor in de plaats, zich openbarend in de studie van de anotomie, de proportie, het perspectief enz. Van toen afaan bleef de beeldende kunst zich in physio-plastische richting bewegen. In de 17e eeuw wordt deze uitdrukkingswijze volgens de natuur rijp. Rot wordt zij in de 18e eeuw.

Toch komt in elke periode van physio-plastiek, de begeerte naar een ideo-plastische kunst tot uiting. In de 16e eeuw met Peter Breughel, in de 17e eeuw met El Greco en Rembrandt en in de 18e eeuw met Francesco Goya. Al deze uitingen bleven individueel, zij hadden geen invloed op de andere kunsten. Zij werden niet de algemeene beeldingswijze van een volk, zij werden niet tot stijl.

Wanneer we nog verder gaan, zien we in het begin der 19e eeuw een bewuste navolging der Grieksche physio-plastiek optreden. Deze pseudo klassieke werken gedragen zich wel als Grieksche, doch missen het wezen en zijn daarom de schijn. Datgene wat een stijl eigen is, is het onmiddellijke uitvloeisel van den tijdgeest. Daarom kan een klassieke stijl niet in onze moderne cultuur verplaatst worden.

Wij zien dus, dat de Helleensche kunstopvatting, volgens de natuur, door alle eeuwen heen de leiding heeft, tot diep in de 19e eeuw toe. Het kunstbegrip van de natuur was het noodzakelijk gevolg der Helleensche en Renaissancistische physio-plastiek. Deze bleef het voor-